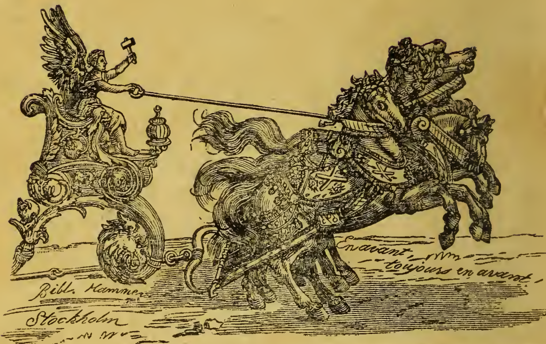

GIFT OF

John Carter Brown
Library
Brown University

JOHN NICHOLAS BROWN
-1928-

14.

G. G. L. RELATIO
AD INCLYTAM
SOCIETATEM LEOPOLDINAM
NATURÆ CURIOSORUM,
DE NOVO
ANTIDYSENTERICO
AMERICANO
MAGNIS SUCCESSIBUS COMPROBATO.

HANNOV. ET GVELPHERPIT.
Sumptibus GOTHOFREDI FREYTAGII,
Anno 1696.

RPJCB

G. G. L. Relatio ad inclytam Societatem Leopoldinam Naturæ Curioſorum

DE NOVO ANTIDYSENTERICO AMERICANO

Magnis ſucceſſibus comprobato.

(1)

CUm ante annos aliquot perſcriptum ad me fuiſſet ab amicis, novum Remedium Antidyſentericum in Gallia celebrari cœpiſſe; rei mentionem faciendam putavi in literis ad virum Ampliſſimum Johannem Georgium Volcamerum, inclytæ Societatis Leopoldinæ Naturæ curioſorum, dum viveret, Præſidem datis; eo conſilio, ut occaſionem præberem in tantæ rei fidem curatiùs inquirendi. Certum enim eſt, poſt peſtem & febres cognatas vix aliud morbi genus latiùs apud nos vagari, magisque vaſtare humanum genus, quam dyſenteriam, plebi inprimis, ſed maximè exercitibus funeſtam; ut ſæpe, conſtet, vix

tertiam quartamque partem cohortis cladi unius autumni ſuperfuiſſe: quanquam & in eos interdum vel contagio vel intemperantia vel alia ratione diffundatur malum, quibus laudatior victus immunitatem præſtare poſſe videbatur. Unde Volcamerus, vir optimus, publici boni ſtudioſiſſimus, conſilio uſus ſuo, literas meas Ephemeridibus Societatis in publicum editis inſeruit, tum remedii novi cauſa, tum verò maximè, ut præclari apud Mutinenſes Medici, Bernardi Ramazzini (mox in ſocietatem recepti) commendata à me Hiſtoria annalis Medica, imitatores reperiret.

(2) Et profectò negari non poteſt, multis malis premi humanum genus non tam naturæ invidia, cui noſtra vitia ineptè, ne dicam impiè tranſcribimus, quam humana inſipientia, qua morborum cauſas & remedia æquè negligimus. Et fatendum eſt, intimas rationes ſæpe adhuc in abdito latere: ut Carteſius, vir ingenio præſtantiſſimus, in Epiſtola ad amicum extante, faſſus ſit, ſe poſt tantas vigilias naturali ſcientiæ impenſas, ne febriculæ quidem certò curandæ parem eſſe. Nimirum hactenus magis obſervationibus, quàm rationibus nitimur, & magis accommodantur hypotheſes cognitis per ἐμπειρίαν, quàm ex hypotheſibus praxis augetur, quæ tamen una propemodum certa eſt hypotheſeos felicis nota, ſi ſponte ducat in

phæ-

phænomena, ex quibus extructa non fuit; liceatque in ea compendium facere experientiæ, ut jam ratione prævideri nondum tentata poſſint. Quæ non ideò dico, quaſi virorum inſignium hypotheſes & conjecturas ſpernendas cenſeam (quàs potius in prætio habeo, ſaltem & præludia & primicias veritatis) ſed ut certum ab incerto diſcriminemus, nec vanis & perpetuis novationibus ars turbetur; & ut intelligamus quanto magis interdum abſumus à liquidis cauſarum notionibus, tanto majore ſtudio hiſtoriæ morborum & obſervationibus inſiſtendum eſſe, quæ vera eſt ad rationes reddendas ſcientiamque perficiendam via. Itaque & Hiſtorias annales medicas paſſim condendas puto; & præclaros artis maxime magiſtros orandos, ut diligenter annotent quæ offeruntur; & juvenes aſſeclas comitesque præclarorum virorum hortandos, ut ſeſe amanuenſes illis præſtent diligentes; & illis denique qui in republica autoritate valent inculcandum (quod ipſi ſæpe in ſe ſuisq; ſed plerumque ſero ſentiunt) poſt virtutem animorum & populorum quietem nihil eſſe hominibus prætioſius ſanitate nullamque in arte liberalius ex publico ſumtus faciendos. Quod à me non Medico, eoque minus quæ ſitæ propriæ utilitatis ſuſpecto, tanto confidentiùs fortaſſe dici poteſt.

(3). Nec credo deeſſent officio principes

aut rerum ingentium adminiſtri, niſi fatalis quædam opinio paſſim homines invaſiſſet, qui præ cæteris acuti habentur: Medicinam (ſi exigua quædam & obvia demas) eſſe artẽ ambiguam, quæ inſtar philoſophici lapidis ſpe magna hominum credulitatem ſuſpendat. Et quemadmodum ſunt quidam paſſim impiè ingenioſi, qui in irridenda pietate falſam animi vim oſtentant; ita alii innocentiùs non tamen ſapientiùs in Medicos dicacitatem exercent, utrique ſaluti ſuæ illudunt. Qui rei momenta expendent, certè magis profectum artis, quam imperfectionem mirabuntur. Amiſimus pleraque veterum remedia, materiæ eorum medicæ interdum ſolis pene nominibus ſuperantibus, Vix duo ſecula ſunt quòd Medicina revixit; non plus quàm unum eſt, quòd Anatomia floret; non niſi dimidium, quòd interior humani corporis conſtitutio patuit, reperta ſanguinis circulatione. Itaque mirum eſt, habere nos tot præclara præcepta, tot inſignes aphoriſmos, tot efficacia remedia, in tanta ignorantia cauſarum, quæ ad noſtra tempora humanum genus oppreſſit. Cùm & Macrocoſmi ſtructura ignorata fuerit, donec Copernicus & Keplerus arcanam Mundi Machinam explicuere. Itaque quod tàm imperfecta hactenus Medicina eſt, in tanta facilitate proficiendi (ſi vellent homines uti conceſſis à Deo occaſionibus) non tam medicis

dicis imputandum eſt, qui ſæpe diſtricti inter conſulentes, vix cibi ſomnique vacationem habent; quam potentibus qui tantam publicæ curæ materiam privatis, & de vita toleranda ſolicitis iniq; inconſulteque transſcribunt. Quid magis mirabile quam muniri oppida, convocari ingeniarios, inmenſos ſumtus fieri in opera vix aliquando menſtruæ defenſioni ſuffectura; & interea nihil agi quo minùs inteſtinus & perpetuus hoſtis impune graſſetur; quem ipſa noſtra in nos natura, interdum & imprudentia armat. Itaque conquirendi eſſent obſervatores, alendi, excitandi, nihilque diligentiæ immo curioſitatis reliquum faciendum in re tanta: quod, ſi facerent ad quos ea res pertinet, ego quidem non dubito in tanta luce ſeculi, & artis analyticæ profectu, & abundantia egregiorum ingeniorum & auxiliorum copia, apertis jam per Chymiam Anatomiamque corporum receſſibus plus uno decennio profici poſſe, quam olim ſeculo potuiſſet aut adhuc poterit ſi pergimus eſſe negligentes. Sed magna potiſſimum à Germanis hic expecto, quibus præ cæteris experimenta debet orbis, & à Leopoldina inprimis Societate plurimum nobis polliceor, ex quo Maximus Cæſar ejus curam in ſe ſuſcepit.

(4) Memini me aliquando videre librum quem Wanslebius ex Ægypto miſerat in Galliam, in quo Concilium quoddam ſapientum

Medi-

Medicorum à neſcio quo Califa an Sultano conſtituendæ Artis cauſa convocatorum celebratur. Scilicet tunc volebant homines ſapere, cum non poſſent in illorum ſcilicet ſeculorum tenebris; nunc cum poſſint, nolunt, vel poſſe ſe ignorant. Equidem fatendum eſt hodie quoq; in infelicem temporum conditionem pulcherrimos ſcientiarum curſus non parum ſtitiſſe, quaſi Nemeſi quadam intercedente, ne feliciores eſſemus, quàm meremur. Et ſanè, ſi poſt pacem Pyrenæam quieſcere Europæ licuiſſet, fortaſſe noſtras jam opes miraremur. Integræ nationes præclarisſima æmulatione de inveniendi laude certabant, principes viri arcanis naturæ capiebantur; jam toto orbe exploratores mittebantur, qui quicquid uſpiam egregium eſt, ad nos referrent comportarentque; cum ſubito turbine, verſo ad arma ſeculo, pulcherrimæ ſpes evanuere. Quid enim præſtituros fuiſſe putamus ſummos viros principum ardenti curioſitate adjutos, cùm nunc quoque, ubi remiſſius ingentia quædam incrementa ſcientiarum auſpiciis magni Regis debeat humanum genus. Quod ut hoc loco grati prædicemus jubent quæ nunc agimus. Nam & Remedium Antidyſentericum autoritate ejus ſtudioſe comprobatum eſt, & regia liberalitate (ut accepi) penſatum.

(5) Ut ergo ad inſtitutum redeamus, cum nondum ad noſtros, à me licet admonitos

nitos

nitos, perveniſſe medicamenti deſcriptionem intellexiſſem; audiſſem verò à Sereniſſima Principe nuper ex Galliis ad nos reverſa, nihil eſſe ingenti & præſentanea ejus, efficacia certius compertiusque, quæ etiam Ipſimet in primaria gynecæi proprii fœmina ſeſe comprobaſſet; non ultra cunctandum ratus per amicum â Medico practico in Pariſiorum urbe inſigni, & hujus ipſius curationis uſum crebrum habente, notitiam Remedii nondum quod ſciam deſcripti impetravi: cui nunc publice gratias ago, etiam nomen viri optimè meriti proditurus, ſi per modeſtiam ejus licuiſſet. Res autem ita habet.

(6) Mercator quidam Gallus, cui nomen Grenier, navigator frequens, inter alias merces ex Hiſpania Lutetiam Pariſiorum attulerat centum & quinquaginta libras radicis, quam intellexerat magnarum in curanda dyſenteria virium eſſe. Cumque ipſe Medicinæ faciendæ uſum non haberet, Medicum ingenioſum & conſilio actuque promtum delegit, atque in arcani notitiam admiſit, eiq; partem mercis ſuæ credidit, ut opera ejus, ſucceſſuque ipſo, increbeſceret utilitas medicamenti. Medicus ergo rem ſtrenuè geſſit, & in aulam introductus Regi ipſi innotuit, cujus juſſu ſumta ſunt complura experimenta in Noſocomio illo magno quod vocant Hoſpitium Dei (Hoſtel Dieu) aliisq;

publicis locis. Quid multa ? comperta medicamenti virtute juſſu Regio, ſumma pecuniæ non comtemnenda Medico donatur, privilegio præterea in dulto, ut ſolus diſtribueret, atque in ſingulos ægros certum pretium acciperet.

(7) Sed inde natæ ſunt contentiones acerrimæ inter Medicum & Mercatorem, mercatore omnia queſtibus implente, & ſe tanti beneficii autorem, disſimulatum, ac per ſummam injuriam contra pacta circumventum clamitante. Re tamen ad Senatum Supremum, quem Parlamentum vocant, delata, pro Medico valuit privilegiúm Regium, & profesſionis autoritas, cui medicamenti adminiſtratio jure conveniret; juſſus tamen eſt ſatisfacere mercatori. Qui rem ægre ferens aliis quoque vendere novam, & jam celebratam mercem cœpit, quam deinde multi in urbe Medici & pharmacopolæ cum fructu adhibuere, donec tandem ipſa conſciorum diſſenſione totius arcani ratio in publicum emanavit. Ut adeò Heſiodeum illud locum hic, ſi uſpiam habeat: *ἀγαθὴ δ᾽ ἔρις ἥδε βροτοῖσι.* Tametſi fatendum videatur ita vel hac una re de Republica meritum fuiſſe Grenerium, ut inſigne aliquod præmium jure ſuo potuerit expectare. Sed valuit hîc quoque crebrum illud inter mortales: Sic vos non vobis. Quanquam enim negari non posſit primo Piſoni deſcriptionem deberi, non rarò

tamen

tamen fit, ut res præclaræ in oblivionem veniant. Cortex Peruvianus jam ante annos quadraginta quinque propemodum celebratus pene conciderat, donec per Talbotium reſtitutus dignitati plauſum in aula invenit. Jam viginti & amplius anni ſunt, quod mirè prædicari audivi herbam Paragray à natali provincia Paraquaria dictam, quæ (rarum) ita emetica eſt ut ſtomacho vis non fiat, magnæque præterea ob ſalutares effectus in India Hiſpanica famæ nec tamen, quod ſciam, hactenus in noſtras officinas recepta. Itaq; etiam medicamenta ipſa ſua fata pro captu hominum habent, ut adeò ſæpe non minus reſtauratori atque propalatori quam inventori debeamus.

(8) Quare nec de Medico quicquam ſequius credi judicarive velim. Virum enim doctum, & artis operibus clarum & præſertim Senatus Regii ſententia victorem excuſationes ſuas habuiſſe, credi par eſt. Unde prætereunda putavi, quæ acrius ab adverſario dicta ad me pervenêre. Certè licet ab alio edoctus fuerit, multo tamen ipſi quoque debemus, cujus induſtria prudentiaque inclaruit medicamentum. Nam famæ primordiis pleraq; conſtant; & optima quoq; commendatione atq; inſinuatione apta indigent: & poterat alius imparis induſtriæ rem quantumlibet excellentem peſſundare aliquo errore, velut in herba oppreſſam, & vix poſt

mul

multos annos publicæ ſaluti ab aliquo feliciore in theatrum reducendam, Nunc egregii viri feliciſſima opera factum eſt, ut honor medicamento conſtet fructusq; in publicum mature dimanaverit.

(9) Cæterum, cum ipſa Medicamenti deſcriptio quantum ſciam, nondum ſatis hactenus innotuerit; levato velo rem omnem boni publici cauſa in apricum producendam putavi. Sciendum eſt ergo, Radicem eſſe Americanam, deſcriptam jam tum à Guilielmo Piſone in Hiſtoria naturali & medica Braſiliæ, qui hanc ipſam de qua agitur ejus virtutem non ignoravit, & ſatis efficacibus verbis expreſſit, ſed alexipharmacam quoque facultatem quanquam veriſſime tribuendo nonnihil fortaſſe lectoris animum alio avertit. Scilicet adeò aſſueti ſumus immodicæ ſimplicium commendationi, ut niſi deſcriptor multum & diu inculcet virtutem plantæ vix ſerio aut vix certe ex uſu rerum ſed magis ex relatu ſcripſiſſe judicemus. Nomen plantæ eſt *Ipecacuánha* cujus partem primariam *Radicem Antidyſenttericam* merito appelles. Sed ecce verba Piſonis (lib. 4. cap. 53. pag. 231. editionis Elzevirianæ ann. 1658.) quem merito velut primum autorem commendamus, ſi quidem, ut ait, nemo ante ipſum aut plantam deſcripſit aut virtutes ejus publicavit.

IPE-

IPECACVANHA

(10) Tandem (inquit) ad decantatas has
" ſalutiferas radices ordo nos deducit, quæ
" præter facultatem purgatricem per ſupe-
" riora & inferiora, omni veneno eximie ad-
" verſantur. Nec credo, præſtantius reme-
" dium adverſus plurimos morbos ex longa
" obſtructione ortos imprimis in ventris flu-
" xibus medendis, in hiſce terris reperiri
" facile.
" Duæ exiſtunt ſpecies, neutra à ne-
" mine, quod ſciam, deſcripta, earumve qua-
" litates eximiæ in lucem protractæ. Utra-
" que eidem uſui dicata, ſed gradibus fa-
" cultatum, tum & facie, & natali ſolo diffe-
" runt. Una enim earum humi depreſſa,
" exiguior, in pratis creſcit, pulegio non ad-
" modum diſſimilis: nam caulis foliis lanu-
" ginoſis exſurgit multis, albisque floſculis
" cingitur: radix illius eſt craſſa, fibroſa, albi-
" cans, à Luſitanis ad differentiam, *Ipecacuán-
" ha blanca* dicta, quæ quod minus turbet
" corpus, & venenis validiſſime reſiſtat, æ-
" què pueris ac gravidis exhibetur.
" Altera, cujus Jconem hic damus, eſt
" longitudinis ſemicubitalis, trinis vel qui-
" nis tantum foliis ornata. Gaudet locis
" opacis, & tantum in denſioribus reperitur
nemo-

" nemoribus. In ſummitate caulis baccas pro-
" ducit nigras ſed paucas. Radice eſt tenui,
" tortuoſa, nodoſa, fuſci coloris, ſaporis in-
" grati, amari, calidi & acris. Exſiccata in
" multos annos reſervatur, nec facile vires
" deponit antidotales, ſudoriferas ſed qui-
" dem vomitivas. Ejus in pulverem reda-
" ctæ doſis eſt drachma; in infuſo, drachmæ,
" plus, minus, duæ. Facultatem habet ab-
" ſtergendi, meatus reſerandi, ac infarctus
" exſolvendi.

" Utriusque quotidianus eſt uſus, ma-
" lunt tamen dilutum, quod vel unius no-
" ctis ſub dio maceratione aut coctione in
" aqua, medicam ſuam virtutem abunde li-
" quoribus communicet. Poſtea caput mor-
" tuum reſervatum, denuoque eodem mo-
" do præparatum, in eundem uſum exhibe-
" tur; minus quidem efficax ad purgandum
" vel vomendum, ſed magis adſtringens.
" Ita ut radix hæc non ſolum materiam mor-
" bificam, licet tenaciſſimam, à parte affecta
" revellat, eamque per ſuperiora expellat
" ſed & adſtringendo viſcerum tonum reſti-
" tuat. Præterquam enim quod fluxibus
" ventris, aliisque morbis medeatur; vene-
" nis adverſatur, virusque tum oculta qua-
" litate, tum manifeſta per vomitum ſtatim
" expellit. Quamobrem religioſe à Braſili-
" enſibus reſervatur, qui illius virtutes primi
" nobis revelarunt.

CAA-

CAA-APIA.

" Secretum hujus herbæ Luſitanis de-
" bemus, qui nobis eam ſuppeditarunt. Pu-
" ſilla eſt planta & depreſſa, ſed humilita-
" tem præclaris dotibus abunde compenſet.
" Ex radice enim pennam olorinam craſſa,
" verrucoſa, filamentis ad latera, & inferi-
" us tenuibus prædita, exterius è griſeo fla-
" veſcente, interius alba, tres vel quatuor
" pullulant pediculi teretes, qui quilibet uni-
" cum, folium ſuſtinent, obrotundum vel ob-
" longum, tenerrimum, ſuperius ſplendidè
" viride, inferius paulum albicans, habens
" nervum & inferius venas transverſim con-
" ſpicuas.

" Florem fert in proprio pediculo ro-
" tundum, umbilici figura, floris Bellidis æ-
" mulum, multis ſtaminulis conſtantem, ex
" quo ſemen provenit minus Sinapi. Ra-
" dix ejusdem cum *Ipecacuánha* præſtantiæ
" & efficaciæ, unde & *Ipecacuánha* abuſive à
" quibusdam appellatur. Cujus vicem in
" vomitu ciendo, & alvi profluvio compe-
" ſcendo egregie ſupplet. Eo tamen diſcri-
" mine obſervato quod primam ſuam digni-
" tatem à virtute antidotali ſortiatur, quam
" an aliunde mereatur, niſi quod viſcera te-
" tris fuliginibus liberet, mihi nondum ex-
periri

" periri licuit. Radix primum haud mani-
" feſto ſapore eſt prædita, ſed manſa, quo-
" dammodo acris eſt; & relinquit in lingua
" vellicantem humorem.
" Differt porro ab Ipecacuanha, quod ad
" vomitum proritandum minꝰ ſit valida, nec
" pari efficacia humores peccantes per ſupe-
" riora exturbet: quo fit, ut radix quæ o-
" dore & ſapore alteri cedit, majori quanti-
" tate exhibeatur.
" Indigenæ integram plantam contun-
" dunt, & ſucco prælibato virus à ventre ex-
" cludunt: à colubris læſi, aut ſagittis vene-
" natis percuſſi, eundem antidoti loco, vul-
" neri inſtillant, non ſine ſucceſſu.
" Datur hic & alia Caa-apiæ ſpecies, pri-
" ori per omnia ſimilis, exceptis foliis; quæ
" quidem ejusdem ſunt figuræ, ſed in ambi-
" tu ſerrata & hirſuta; pediculi horum raris
" veſtiuntur pilis. Florem fert in proprio
" pediculo rotundum cum umbilico in me-
" dio inſtar floris Chamomeli.
" Idem autor lib. 5. cap. 19. pag. 310.
" Duæ inquit, herbæ Antidotales nomen
" Ipecacuánha ſibi vendicant; quarum pri-
" or, ob evidentem vim emeticam, ut præce-
" denti libro prolixè docui: poſterior verò,
" Caapia vulgo nomen audit, ob alexiteri-
" as virtutes magis celebris, proinde quod
" qualecunque venenum aſſumtum, ante-
" quam ex ventriculo & primis viis ad pene-

tralia

" tralia corporis permeaverit, per Vomitum
" benigne ejiciat, ſi duæ circiter drachmæ ex
" liquore convenienti maceratæ propinen-
" tur: Mox ſecundum ejus in fuſum vel ſo-
" lum vel cum radice *Jaborandi* mixtum ſu-
" peradditur, non quidem ad vomitum, ſed
" ad urinas & ſudores concitandos. Ita ut
" in hac nobiliſſima planta diverſæ qualita-
" tes ſe prodant, utræque quidem veneno
" exturbando dicatæ, ſed ita tamen, ut hæ
" poſteriores altius poſitæ, tum demum ſe
" videantur manifeſtare, cum emeticæ facul-
" tates poſt primam præparationem evanu-
" erint.

" (14) Sed cum idem libro ſecundo ubi de
" morbis egit cap. 9. de ventris fluxibus, hu-
" jus quoque medicamenti meminerit, quæ-
" dam inde huc trasferre placet: curatio (in-
" quit) primo à clyſteribus abſtergentibus,
" qui mel ſylveſtre inprimis, recipiant, in-
" cipit. Interim corpus Syrupis aliquandiu
" ſimilibus præparatur. Dehinc ad radicem
" Ipecacuanha tanquam ad ſacram ancoram
" confugiendum, qua nullam præſtantius
" aut tutius, cum in hoc (albo alvi profluvio
" ſine febri, ex frigida materia orto) tum in
" plerisque aliis cum vel ſine ſanguine flu-
" xibus compeſcendis natura excogitavit
" remedium. Quippe præterquam quod
" tuto & efficaciter tenaciſſimos quoque hu-
" mores per ipſam alvum, ſæpisſime autem

"per vomitum ejiciat, & à parte affecta deri-
"vet, vim quoque aſtrictivam poſt ſe relin-
"quit. Non enim vomitus ſolum ſponte
"ſuperveniens, ut ait Hippoc. Aph. 15. lib.
"6. ſed & arte concitatus ſub eodem apho-
"riſmo comprehendi poteſt. Illud verò
"hoc modo perficitur: Drachmæ duæ radi-
"cis *Ipecacuanha* in unc. iiij. liquoris appro-
"priati coctæ, vel ſine oxymelis unc. j. ex-
"hibetur: poſtridie ſemel atqve iterum pro
"re nata ſecunda imo tertia ejus decoctio
"(ejusdem ſcilicet) repetenda, tam quòd
"ægri debiliores eam facilius ferant, quàm
"quod aſtrictoria ejus vis tunc magis efficax
"appareat.

Mox & in teneſmo cap. 10. Ipecacuanham ſuadet, quando ex ſuperioris ventris partibus videlicet ventriculo, meſenterio & inteſtinis materia cruda delabitur, per vomitũ proinde revellenda ſed deniq; cap. 12. de dyſenteria ipſa agens, videtur non plane ſatis ſuæ tantopere commendatæ radicis benignitatem ſciviſſe & aliquando veritum in corpore valde ea cochymico, ne laxativo quantulocunque mordax humor provocaretur; quod an regionibus illis peculiare ſit (nam de medicina in Braſilia facienda ibi ſcribit) nõ dixerim. Uſus nuperus in Europa nos ab hoc metu viſus eſt liberaſſe. Si quando tamen, inquit, evacuatione locus, radicem vomitivam Ipecacuanha *exquiſitisſimum naturæ*

munus

munus, cæteris remediis præferre conducit. Atque hæc quidem ſunt, quæ nobis Piſo ſuppeditavit.

(15) Nunc aliquid addi opus eſt de nupero in Gallia uſu. Tres ad me perſcribitur ſpecies radicis allatas fuiſſe, unam nigricantem (*noiraſtre)* aliam coloris flavi aut fuſci (*de couleur blonde ou brune*) tertiam candidi. Fuſcam vel brunam optimam eſſe experientia docuit. Nam nigra nimis vehemens deprehenſa eſt, alba exiguam aut nullam virtutem oſtendit. Uſus magis ſubſtantiæ in pulverem redactæ quam infuſionis placuit; forte pretium materiæ & raritas parſimoniam ſuaderet, & minor quantitas ſubſtantiæ ſufficiat. Doſis ordinaria eſt à drachma ſemis ad integram in uno vel altero cochleari vini aut juſculi, jejuno ſtomacho, vel ſi res exigat, duabus horis poſt paſtum.

(16) Quod rationem obtinendæ Radicis attinet, Grenerium ex Hiſpania attuliſſe ſcriptum eſt, & ipſe in notis ad Methodum medendi mox ſubjungendis, ait, ex Peruvia venire non minus quam corticem febrifugum; quem Gannaperidem illic vocari ajunt, noſtri Chinam Chinæ vocant, Non tamen dixerim an non forte Peruviæ vocabulũ latius acceperit & an ſub Hiſpaniæ appellatione Luſitania, ut ſæpe fit, fuerit comprehenſa. Certe per Luſitanos ex Braſilia haberi Radicem poſſe dubium eſſe non poteſt Piſonem

legenti. Non ideo tamen negaverim, etiam per Hiſpanos ex Peruvia afferri, multa enim ſimplicia Braſiliæ & Peruviæ communia, ipſumq Balſamum, Peruviani nomine celebre, etiam in Braſilia reperiri, ut alia taceam, ex ipſo Piſone conſtat. Eoque faciliùs impetrabitur hoc medicamentum, ſi pluribus regionibus commune eſt. Et Batavi aut Hanſeatici mercatores creberrime in Hiſpaniam & Luſitaniam navigantes, facile deſideriis noſtris ſatisfacient, ſi à Medicis doctis ritè inſtruantur.

(17) Porro ex his multa diſcimus profutura, & ſilentium nonnullorum pertinaciæ impoſitura. Sunt enim non pauci, qui negant dari in morbis medicamenta tam probatæ virtutis, ut omni temperamento aut conſtitutioni quadrent. Alii exotica omnia damnant, ut noſtris corporibus incongrua. Sunt qui præfractè negant extare medicamenta verè ſpecifica, quibus omnibus opponi Ipecacuánha poteſt. Et quanquam non incredibile ſit per antimoniata cum aliis rite combinata, poſſe obtineri ſuccedaneum radicis Antidyſentericæ; difficile tamen fortasſe fuerit omnes ejus virtutes tam commode in medicamento compoſito conjungi, quando ſimul & aſtrictoria & alexipharmaca virtute pollet, quorum utrumq; requiri videtur, præſertim & in morbo tantæ pertinaciæ &

ma-

malignitatis. Et multum inter noſtras & naturæ combinationes intereſſe conſtat.

(18) Crediderim verò & alios uſus egregios hujus medicamenti temporis tractu apparituros. Cum enim diuturnas obſtructiones aperiat & tam innocenter imò laudabiliter purget, & tonum viſcerum reſtituat, & præterea malignitati obſiſtat, facile intelligi poteſt, quam late pateat ejus utilitas. Cortici ipſi febrifugo præferri poſſe videtur hæc radix, quia non tam ſiſtit pravi humoris motum (ut cortex facit) quam mali fontem tollit, & recidivæ eſt expers. Corticis vero ambiguum aliquando uſum eſſe, egregiis medicis compertum habetur, quod non raro tam prava conſtitutio curationem conſequatur, ut præſtaret febrim redire. Utrumque tamen ſui generis præſtans eſſe medicamentum ex omnibus veterum facile opponendum, fateri opportet.

(19) Porro cum multa alia adhuc ſimplicia rerum exoticarum ſcriptores non minoribus elogiis commendent, poteſt nos opinione major Ipecacuanhæ ſucceſſus admonere, ne facile relationes peregrinatorum ſpernamus generali illo ſuſpecti prætextu, qui nullis magis in promtu eſt, quam rerum ignaris, alienæ laudis detractoribus. Nec dubito ſupereſſe his jam compertis non inferiora. Equidem cautiones prudentium Medicorum probo, nec Chifletio vitio ducen-

cendum puto, quod tardius Gannaperidi fidem adhibuit, & celeberrimi Redii etiam commendandam ſeveritatem cenſeo, qui facta inquiſitione multas Exoticorum virtutes ad fabulas relegavit. Nolim tamen alios judicii impares exemplo ejus abuti; & ſi eligendum eſt, malim inclinare ad ſperandi facilitatem, qua alatur experiundi curioſitas, (dummodo ægrorum periculum abſit) quàm affectato ſupercilio, quo ſe plerumque ſuperba & invida armat ignorantia, deterreri homines à conatu proficiendi.

(20) Denique, quanquam, hæc ſufficere poſſe videantur, ne quid tamen hic omitterem qvo juvari dirigique poſſet uſus remedii generoſi, ſubjiciendam putavi Methodum eo utendi, ex Gallico translatam, quam præſcripſit Medicus celebris Adrianus Helvetius, Johannis Friderici Scriptis & praxi apud Batavos Clariſſimi, filius in Gallia nunc florens, cujus nuper etiam libellus prodiit de febrifugo per enemata dando. Is ergo cum uſu Antidyſenterici Novi ante omnes inclaruiſſet, hanc Methodum publicavit, diſſimulato tamen nomine & natura Medicamenti. Subjecimus breves in eandem Methodum à Grenerio ejus adverſario ſcriptas omiſſis qvæ mordaciora videbantur. Facile autem virorum in arte peritorum judicium ſequimur qui præcepta Helvetii etiamſi neceſſaria non eſſent, laudanda tamen judicant, & peritiam ingeniumq; autoris non mediocre oſtendere arbi-

arbitrantur; & nonnulla etiam in aliis morbis prodeſſe poſſe cenſent; præſertim cum in novi & cogniti Remedii adminiſtratione nulla cautio ſuperflua videri poſſet. Adjecimus etiam excerpta ex privilegio Regio & Teſtimonio primarii Regis Medici, quibus initio ſtatim maxime autoritas fidesque Medicamento accrevit. Quod enim maj9 elogiũ dari poterat quam quod rex magnus à peritis quibus commiſſum fuerat examen, ad ſe relatum profitetur ſucceſſiſſe indiſcriminatim in omnibus omnino ægris in quibus experimentum ſumtum fuit, etiam in maxime deſperatis?

(2) Cum igitur Bibliopolæ recudendum commendaſſem nuperrime editum mihiq; tranſmiſſum libellum practicum Martini Liſteri, Medici, & naturæ exploratoris apud Anglos excellentis; eoque magis laudandi, quòd antiquorum reverentiam cum ſtudio nova obſervandi acerrimo conjunxit; quanquam non is ego ſim, qui de cætero ſententiis ejus peculiaribus judicium meum interponere auſeam: putavi hanc Relationem de novo Antidyſenterico, non incommode addi poſſe cum & Liſteri liber peculiares morbos perſequatur. Studium autem meum (hominis nihil ſibi in ſcientia aliena vindicantis, ſed aliorum tantum munera opportune ut videtur commendantis) optimos quosque Medicos, ut ſolent eſſe χαριέστατοι, æqui bonique conſulturos ſpero.

 Me-

Methodus utendi novo Remedio contra diarrhœam, dejectiones ſanguinolentas & dyſenteriam ex Gallico translata.

(1)

QVoties remedia uſu communi in Medicinam recepta dyſenterias & diarrhœas pertinaces & chronicas tollere non potuêre, Medici etiam celeberrimi ab omni retro memoria naturam morbumque ſibi relinquere coacti ſunt qui tamen hîc raro felici exitu terminari conſuevit.

(2) Quæ cauſa fecit, ut crediderim me rem gratam facturum non medicis minus, qui hactenus fruſtra ſæpe regulis artis inſtitêre, quàm ægrotis, qui per remedia generalia ſanitatem recuperare non potuêre; ſi methodum infallibilem communicarem, quibus hæc morborum genera, quantumvis periculoſa & inveterata ſanari poſſint; ita ut nulæ reſtent mali reliquiæ; nullusq; recidivæ metus ſuperſit. Ab hoc tamen numero ægrorum hac arte ſanabilium excipio Phthiſicos, Atrophia laborantes, Hydropicos, eosque quibus inſignis jam corruptio partis in infimo ventre accidit, quoniam fluxus ventris iis ſuperveniens caloris naturalis extinctionem

& po-

& propinquam mortem indicat. Itaque ab his remediis ſperari ad ſummum dilatio aliqua poterit non perfecta curatio.

(3) Sed & hoc moneri oportet, eos quibus diuturnitate morbi delirium, ſingultus, vomitus cum tenſione dolorifica in infimo ventre dejectionibusque fœci vini ſimilibus aut loturæ carnium cadaveroſi odoris, oborta ſunt; fruſtra ſalutem ſperaturos; cum hæc certa ſint indicia gangrænæ in inteſtinis.

(4) Cæteri omnes dyſenteria laborantes facile curabuntur ſi ſequentia obſervent.

Per continuos tres dies mane & veſperi ſumi oportet pulverem ſignatum (*a*) in vino, æquali aquæ quantitate temperato; ut corpus paulatim ad purgationem diſponatur ac temperentur corriganturque humores acres, qui aquæ fortis aut ſpiritus nitri naturam habent, excoriantq; rodunt & exulcerant tunicas inteſtinorum & oſtia vaſorum; ita ut ſimplex diarrhœa ſæpe in dyſenteriam degeneret, dum humores depravati indies magis magisque corroſivi fiunt, morbique vis augetur. Itaq; ut ad curationem ſecurius perveniatur, à corrigendæ ſiſtendæque humorum malignitatis curâ incipiendum eſt, quod primum hoc remedium præſtat.

(5) Diætæ regimen in eo conſiſtit, ut leve juſculũ duabus poſtea horis ſumatur, vel cruſta panis in vini tincti, vel ova recentia cum

panis ſimilaginei ſegmentis. Prandium deinde exiguum ſequetur: &, ſi horis pomeridianis alimentum neceſſarium videatur, poterit comedi panis tinctus in vino ſaccarato, vel fruſtulum bis cocti ex aquæ viniq; miſtura: inde veſperi rurſus adhibebitur pulvis ſignatus (*a*) & cœna erit mediocris.

(6) Quarta die mane ſuccedet doſis ſignata (B. 1.) in juſculo vel in vino medietatem vitri uſitati implente. Hoc remediũ liberabit ventriculum à bile viſcida & fœculenta quæ calorem naturalem debilitat & digeſtionem alimentorum prohibet; qua ratione fit, ut chylus ad perfectionem debitam non perveniat, ſed potius aceſcat, unde tota ſanguinis maſſa alteratur, turbaturque corporis œconomia & gravia illa ſymptomata naſcuntur quæ hunc morbum comitari ſolent. Quatuor deinde horis transactis juſculum proderit, victusque ea die erit moderatus. Et binis ſequentibus diebus rurſus ut ante ſumetur pulvis (*a*).

(7) Septima die adhibeatur medicamentum ſignatum (C) in hauſtu ptiſanæ infra deſcriptæ. Hoc remedium paulatim obſtructiones tollere incipiet & duabus poſt horis juſculum ſequetur.

Die nona Doſis ſignata (B. 2.) in juſculo aut vino; diæta erit quæ ſupra.

Die 11. iterum medicamentum (C) cum diæta eadem quæ prius.

Die

Die 13. Doſis ſignata (B.3.) cum diæta qua uſus eſt æger cum ſumeret (B.1.) &(B.2.)

Die 15. Doſis ſignata (B.4.) diæta ſit eadem quæ poſt tres doſes priores fuit uſurpata.

(8) Secuta ſic curatione magna tamen adhuc cautione opus eſt, & victu non minus exquiſito, quam ſi adhuc morbus urgeret. Itaque nec dies de more obſervandi ſunt, quibus à carnibus abſtinetur, nec potu ad glaciem frigefacto utendum. Et quotidie purgandum corpus medicamento. (C) qua ratione recidiva infallibiliter cavebitur, natura, à pondere opprimente liberata.

(9) Diebus vacantibus, quibus paulo ante medicamentum nullum fuit aſſignatum, veluti octava, 10, 12, poterit mane & veſperi ſumi pulvis (*a*) ut ſupra. Si æger noctu quieſcere nequeat ob magnitudinem dolorum, aut ſedes nimis frequentes, opus eſt, ut veſperi duabus horis poſt paſtum ſumat ſyrupum corall., dilutum agitatumque in vitro aut ſeſqui cochleari ptiſanæ prout jubebit vis mali.

(10) Syrupus iſte ſiſtit & domat fermentationes & ebullitiones humorũ & ſomnum reddens, naturæ vires reſtaurat, ut remedia tanto efficacius agere poſſint.

(11) Quin & ſumendum erit de Syrupo eodem, quantum cochlear capit veſperi ejus

diei

diei, qua medicamenta B aut C ſunt ſumta; quamvis nullus dolor ſentiatur.

(12) Omnia hæc medicamenta mane jejuno ſtomacho adhibenda ſunt, aut veſperi duabus horis ante cœnam: qui vehiculum liquidum refugient poterunt tenuiſſimo panis genere involuta deglutire, & ſuperbibere.

(13) Illud notaſſe refert, ſi forte conatum vomendi uſu remediorum excitari ſentiatur, cavendum quidem eſſe vomitum quoad licet, ſi tamen prohiberi nequeat non, ideo animum deſpondere oportere, nihilominus enim obtinebitur ſanitas ob promtitudinem qua rememedia hæc immediate agunt in cauſas morbi. Tantum obſervetur, ut in vomitionis intervallis ter quaterve aquæ tepidæ ſumatur paulum, ita vomitus minore fiet violentia.

(14) Quoad infantes, perſonas tenerioris conſtitutionis & fœminas ſequens methodus obſervetur. Lactantibus & nondum trimulis detur octava pars doſium, qui verò Trimuli decimum ætatis annum non exceſſerint, iis pars quarta ſatis erit, decimum ſupergreſſis ſed necdum quindecennibus tertia; ab anno decimo quinto ad vigeſimum dimidia doſis porrigatur. Quæ ſane etiam ſufficiet delicatis, ſenibus & gravidis. Robuſtiores à vigeſimo anno ætatis ad ſexageſimum non recedent à doſibus ſupra præſcriptis. Quoſcunque aut comple-

xio delicata aut ætatis imbecillitas aut gravi-
ditas integras doſes ſumere vetabit, iis eadem
remedia adhuc ſemel reiterabuntur, dimi-
nutione præſcripta; qua ratione ſanitatem
quanta unquam gaviſi fuere, ſibi rurſus pro-
mittere poſſunt.

(15) Sæpe cum dyſenteriam comitabi-
tur febris, & magna fiet ſanguinis dejectio
aut dolores erunt valde graves, poterit ſemel
iterumve ſanguis ægro mitti, modo id vires
patiantur. Nempe ut vaſa depleantur, ar-
dor febrilis temperetur, & motus ſanguinis
impetuoſus ſiſtatur: deinde accedatur ad u-
ſum remediorum. Eoque caſu ſuaſerim ſta-
tim incipi à doſi ſignata (B.4.) quæ ſupra di-
ei 15mæ erat deſtinata. Nempe ad pleni-
tudinem minuendam, quæ aliquando tanta
eſt, ut periculum ſit in mora. Et ſic 15 die
quieſcetur. Finito remediorum uſu mane
& veſperi per duas ſeptimanas ſumatur coch-
learis quantitas de *Elixire Stomachico* vel per
ſe vel cum quadruplo aquæ Mixto. Elixir
ipſum ita componetur.

Elixir Stomachicum.

(16) Rec. Ligni Santali rubri, ligni alo-
es, ana 2 unc. cinnamomi 2 unc. Cardam. min.
galang. caryoph. Zedoar. ana 1 drachm. Sem.
anis. fœnic. gran. Kermes ana 2 drachm. gly-
cyrrhizæ 2 unc. terræ catſchu vel catechu
cryſtal. min. an. unc. iiv. damaſc. 4 unc. dactyl.
palm. n. 10. vel 12. uvæ & dactyli in partes mi-
nutas

nutas ſecentur, & tundantur quæ tundi debent. Deinde omnia ponantur in vitreo vaſe, ſuperfundatur ſemipinta (chopine) ſpiritus vini, in quo prius diſſolveris cryſtallum mineralem: macerentur per noctem ſequenti die rurſus duæ pintæ ſpiritus vini ſuperfundentur & ita infuſa ſtent in frigido per quatriduum; vitro quater aut quinquies quotidie agitato: inde liquidum filtrabitur, & in eo ſolvetur libra ſaccari optimi, & addetur ſuccus ex duobus malis citreis expreſſus. Ita erit Elixir confectum. Uſus ejus eſt confortare cerebrum, córque & partes nobiles omnes diſſipatione Spiritum debilitatas, corroborare ſtomachum, cruditates corrigere & omne ventoſum flatulentumque huic malo ſolenne disſipare.

(17) Regimen diætæ toto morbi curſu huc redit, ut commedatur parum, eviteturque quicquid eſt difficilis digeſtionis, nec bene diſtribuitur, aut quod facile corrumpitur; quales cibi ſunt artocreas varii generis, irritamenta ferculorum (ragouſts) bovina præſapida (boeuf à la mode) ſuilla recens aut ſalita, cibi, quos nigros vocamus, &c. Pro his ſubſtituentur ſucculenta & bene nutrientia, quaĩia ſunt jus cui incocta fruſta laudabiliora carnis bovinæ aut ovillæ, vel de perdice ſene aut Gallo, cui oſſa comminuta; nullis herbis adjectis, pro quibus addi poſſunt cæpæ binæ cariophyllis trajectæ. Elixis carnibus abſtinendum erit, ſi facultates

pati-

patiantur meliores cibos haberi, donec ſe integrè reſtitutum ſentiat æger, nam ventriculum debilem inutili ſaburra gravant. Itaque præſtat mane & veſperi comedi carnes aſſatas teneras ad nutriendum aptas ſine lardo, tantùm jure madefactas, aut pauxillo butyri recentis. Maſticetur probe cibus antequam deglutiatur, bibaturq; vinum vetus cum aqua, & pro potu extra paſtum ptiſana ſupra dicta.

(18) Æger mentem contineat in ſtatu tranquillo ne quo affectu vehementi agitetur, qui renovare fermentationem ſanguinis & humores turbare poſſit.

(19) Si res ægri parum lauta ſit, ut ſumtus alimentorum exquiſitiorum ferre poſſit, ſufficerit jus carnis, aut, ſi hoc deſit, juſculum ex lacte vel brodium cui cæpæ incoctæ vel oriza in aqua aut lacte cocta pro guſtu cujusq; & complura ova recentia. Ita alimenta velut tegmine obducent partem affectam & contra acredinem humorum defendent.

(20) Cum plerumque dyſenteriam ſequatur ſitis, ut ægri ſibi perſvadere ſoleant, malum eſſe a calore; monendi ſunt etiam atque etiam, ut à potus exceſſu ſibi caveant; calor enim & ſiccitas in ipſis non cauſæ ſed ſymptomata ſunt morbi, quin potius cum in hoc ſunt ſtatu ſtudioſius ſibi in bibendo moderari debent, quàm alias ſolent. Nam nihil ipſis tunc noxium

magis

magiseſt, quam frequens potus, qui ſtomachum debilitat & calorem naturalem frangit. Sufficit gargariſare os aqua ſaccarata, in qua ſit quarta pars omphacii. Ita facilius ſitim ferent; nec vero bibent niſi ad ſummum transacto bihorio â paſtu.

(21) Cum ſint aliquando, quos mali pertinacia ita afflixit, ut carne velut detracta osſibus hærere videantur, convenit ut medio inter remedia tempore injiciantur ipſis clyſteres ex ſimplici jure carnium. Qua ratione facilius ſuſtentabuntur vires aut reſtituentur. Et poſt uſum remediorum ut habitus corporis redintegretur, poterit bibi lac caprinum aut vaccinum, cum chocolata, quod nos tamen judicio & prudentiæ Medici committimus. Conveniet paulum de nuce Muscata pulveriſata cum 4 aut quinque granis ſalis, lacti injici, quo minus in ſtomacho coaguletur.

(22) Ptiſana ordinaria: Rec. de ligno ſantali rubri, de cortice mali granati, ana unc. 1. radicis tormentillæ unc. 2. intybi ſylveſtris, graminis canini (vulgò Gallis chiendent, noſtris Hunds Kraut) ana unc. 2. de granis Sumach emundatis unc. 2. fol. agrimoniæ manipulos 2. Conquantur omnia igne flammæ vel aperto, in ſex pintis vel menſuris aquæ, quæ ad medietatem reducenda eſt. In fine decoctionis cum olla ab igne removebitur, adde paulum cinnamomi in pulve-

rem

rem redacti & tantundem glycyrrhizæ in fila diſcerptæ. Quod ſi in loco ſimus, ubi hæc omnia invenire non liceat, ſuffecerit aqua in qua ferrum candens extinctum, cui incoquatur gramen caninum & paulum cinnamomi.

(23) Si dolores qui dyſenteriam comitantur, durante præparatoriorũ remediorum uſu perſiſtant urgeantque, enema injiciatur, cujus hæc eſſe poteſt formula: Rec. burſæ paſtoris manipul. 2. gran. lini unc. ſem. florum roſ. rubr. & papaveris erratici (quod Gallis coquelicos, noſtris Klapperroſen) drachm. 1. ana, farinæ manipulus unus. Bulliant in decocto hordei ad conſiſtentiam injectioni convenientem. Transcoletur liquor per linteum. In colaturam immitte vitellum ovi recentis & uncias duas mellis violati.

(24) Si dolores eſſent admodum acres, decoctioni addi poſſent duo capita papav. alb. ſed cavendum eſt, ne pro doloribus inteſtinorum accipiamus eos, qui in ano ab hæmorrhoidibus oriuntur, quos ſopire licebit oleo Juniperi per retortam igne aperto lege artis propulſo, ſpiritu prius per infundibulum ſeparato. Si hæmorrhoides ſint externæ, oleo eodem pennæ ope tangentur, ſingulis quatuor horis, ſin internæ ſint, madefient eodem, cujus quantum quartam partem cochlearis impleat, ad inſtar enematis injici ſatis erit. Ita intra bihorium ceſſa-

bit dolor & hæmorrhoides flacceſſent ut alio remedio non ſit opus. Hoc remedium communicavit Dn. Gatelier inſignis Artiſta quo Colbertus ob peritiam utebatur.

(25) Equidem cum multi ſint, qui ſibi perſuadere non poſſunt, dari in medica arte remedia generalia & indubitata, credibile eſt eos nec iſti novo Medicamento majorem quàm tot aliis fidem habituros, quæ huc usque ſucceſſu expectato caruere. Et ſane nec ego diffiteor ſatis difficulter intelligi quomodo fieri poſſit, ut idem pharmacum æquali efficacia in ægros agat, eodem quidem morbo laborantes ſed temperamento ac vivendi ratione maxime diſtantes, præſertim cum tot ſint ejusdem morbi ſpecies, cauſæque tam diverſæ. Sed quemadmodum Corticis febrifugi, quem Chinam Chinæ vocant, virtus jam in confeſſo eſt, ut pro remedio generali ab omnibus Medicis recipiatur, ita eo minus mirari nos oportet, aliud dari Remedium ſpecificum non minore univerſalitate ad omnes ventris fluxus ſeſe extendens, quam qua cortex ille exoticus ad omnes febres intermittentes valet. Noſtrum tamen Febrifugo illo præſtat quod nullum relinquit recidivæ (quam vocant) metum.

(26) Sed quando ab experientia ſola accurata veritatis tanta notitia haberi poteſt, hi quorum intereſt rectiſſime facient, ſi ſepoſitis præjudiciis, ſententiam differant, donec

effe-

effectibus ipſis conſtabit quid credere oporteat. Si qui internum remediorum uſum refugiunt, ſciant etiam externa applicatione cùram perfici poſſe, cujus uſum mihi reſervo, ægris deſiderantibus non denegaturus. Monere etiam volui, eſſe qui remedium imitari velint, ſed ſucceſſu caruiſſe, quod dico ne quis ſe decipi patiatur. Uni enim Regiæ Majeſtati arcanum aperui.

(27) Poſtremo omnibus ſignifico, nullum me pretium ſolito majus ab iis poſtulare qui initio morbi ita ad me recurrent, quemadmodum ii faciunt, apud quos Medici ordinarii munere fungor cum febri aut alia ægritudine laborant. Sed alii, qui, ut quotidie fit, ad me tum demum confugient, cum ad extrema redacti fuerint, hos æquum eſt laborum meorum rationem habere proportione ſtatus, in quo à me deprehendentur.

(28) Pauperes quicunq; mihi offerentur, his gratis medicinam faciam non tantum, ſi dyſenteria, ſed & ſi febri, hydrope, Epilepſia aliiſque quibuſcunque morbis laborent.

Approbatio Domini Daquini Conſiliarii Regii & Comitis Archiatrorum.

EGo infra ſcriptus Conſiliarius Regius & Comes Archiatrorum notum facio, vidiſſe me & examinaſſe methodum utendi remediis ſpecificis contra Diarrhæam, fluxum ſanguinis, & dyſenteriam, nec quicquam notaſſe quod non ſit egregiæ in publicum utilitatis.

Daquin.

Excerpta ex Literis patentibus Regiis.

LUdovicus Dei gratia Rex Franciæ & Navarræ. Noſtris dilectis & fidelibus Conſiliariis &c. &c. & aliis officialibus, ad quos res pertinebit ſalutem, &c. &c. Mandato noſtro remedium hoc ſpecificum (ſine recidivæ periculo, Diarrhæam fluxum ſanguinis & dyſenteriam infallibiliter perſanans) diverſis experimentis examinatum comprobatumque eſt in Hoſpitali generali, & in Hoſpitio Dei (Hoſtel Dieu) urbis noſtræ Pariſiorum. *Succesſitque indiſcriminatim in omnibus omnino ægris tali genere morbi laborantibus, etiam maxime deſperatis.* Præterea Conſiliarius noſter

ſter & Archiatrorum Comes, DAQUINUS, multa experimenta & ſumſit ipſe & per alios ſumi curavit quæ omnia eundem prorſus ſucceſſum habuêre, quem ad NOS retulêre, Legerius Doctor Facultatis Medicæ Pariſinæ & Gatelerius Chirurgus, quibus perquiſitio in hanc rem à nobis fuit commiſſa &c.

Animadverſiones breves in Methodum præcedentem ſcriptæ à Domino Grenerio, qui ſibi primam medicamenti productionem vindicat

Methodus hæc non eſt naturalis ſed occultandi cauſa larvata.

Ad 5.6.7.8.9. Regulæ operoſæ hîc præſcriptæ ſunt prorſus inutiles.

Idem eſt ad num. 10. 11. ſufficiunt bona alimenta debito regimine ſumta.

Ad 12. Pro Syrupo totq; cæteris præſcriptis, ſufficit Remedium in pulverem redigi & cum aqua ſumi.

Ad 13. Falsò præcipitur ut vomitus evitetur. Eſt ille inter effectus remedii naturales, quib9 curationem fieri oportet, purgando per inferiora & ſuperiora. Aqua ſumenda eſt frigida, non tepida.

Ad num. 14. De doſi ſatis rectè præcipitur, modo ea contentus ſit Medicus, nec inutiles reiterationes præſcribat. Omnes ægri ſine diſcrimine curantur tertia ſumtione. Sin minus, nec plures rem præſtabunt.

Ad

-15076- June 1928

Ad 15. Venæ ſectio prorſus omittenda eſt.

Ad 16 Pro Elixire Stomachico aliisque id genus præſtat adhibere paulum panis toſti ſumti cum vino Hiſpanico poſt paſtum.

Ad 17. Sufficiunt bona alimenta debitè ſumta, quibus æger eſt aſſuetus.

Ad 22. Sufficit ptiſana vulgaris.

Ad 23. Res omnis etiam ſine Clyſtere optime peragitur.

Ad 24. Pro Hæmorrhoidibus habeo arcanum præſtantiſſimum.

Ad 25. Quid attinet Chinam Chinæ cum noſtro remedio comparatam extraneam appellare? cum noſtrum quoq; extraneum ſit & ex Peruvia afferatur.

FINIS.

J696
L525g